

www.e-rara.ch

Quinti Horatii Flacci Poemata omnia

Horatius Flaccus, Quintus

Friburgi Brisgoiae, Anno 1549

Zentralbibliothek Solothurn

Shelf Mark: ZBS Staal 237

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-89747>

[In epistolarum annotationes.]

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

IN Q. HORATII
EPISTOLARVM LIB. I. HEN.
GLAR. ANNOT.

EPISTOLA PRIMA.

¶ Est quodam prodire tenuis.
EST, Landinus exponit pro licet, quod probatur:
quodam autē magis placet propter tenuis, quam
quoddam, ut habent impressilibri. Quiddam propter
idem tenuis, locum hic non habet. Proximo autem uersu
legendum genere masculino, miseroq; Cupidine, autho-
re D. Erasmo præceptore nostro. Apud hunc enim Poë-
tam haud aliter reperias ut puto.

¶ Quis circum pagos, &c.

Trihaec carmina interrogatiuum habent punctū
ad finem, nō in medio secundi post Olympia. Est autem
sensus, pugiles exigui, nempe circa pagos & compita,
neutiquam contemnerent, imō cuperent coronari in
Olympicis, siquidem spem haberent sine puluere, hoc
est labore, dulcem se posse palmam acquirere, hoc est
uictoriam. At illa absq; labore nō contingit. Qui igitur
nolit sudare, ut humiles pugiles, non possunt sperare ui-
ctoriam in Olympicis, Ita tu quoq; qui non uis discere
& audire, Ne cures ea, quæ stulte miraris & optas, nun-
quam speres animo te quieto cupidinibusq; uacuum, ul-
lum reportaturum triumphum.

¶ -lachrymosa poemata Puppi.

Quæ Acro de Poëta Puppio scribit placent, quæ autem alij de puppi altiore nauis parte adducunt, inepta sunt. Verisimilius est, eos qui in quatuordecim primis sedebant ordinibus, quia propiores theatri pulpito erant, facilius audire potuisse Poëtarum fabulas: per transitum autem notat Puppium, ut inter miserabiles Poetas, qui tamē sapius audius à populo audiebantur, quam boni Poëtae, propterea non tanti esse eo in loco sedere, ut ideo rem male facias. Quæ uero Acro citat carmina, Trimetra sunt Iambica, hoc modo:

Elebunt amici, & morte bene noti mea.

Num Puppius me uiuo lachrymatus est.

¶ -Cras ferraamenta Teanum.

Teanā (liquit Acro) ciuitas est certe abundans optimis fabris & sartoribus. Hæc ille. Miror quis hæc ita assuerit, cum Teanum Sidicinorum sit oppidum in Campania: & aliud item in Apulia. Idem paulo ante censum equestrem quadringentorum millium æris ait, cum Porphyrio cēsum equestrem faciat quadringentorum sestertiorum, ut omnes alij clastic: illud autem, cras, Badius exponit postridie quàm Baias aduenerit, quod mihi non probatur, sed indefinitum puto, pro breui tamē tempore.

¶ Ad summā sapiēs uno minor est Ioue, diues.

Vno Ioue Acro bifariam exponit, uel quia moritur, uel quod in cælo non est. Badius autem, quia .s. mortæ

254 IN I. EPIST. HORAT.
lis est, & a graditudinibus subiectus. Ego credo dictum
uno Ioue minor, q. d. oēs alios uel superat, uel æquat.

EPISTOLA III.

¶ Scribere quod Cassi Parmensis.
Que hoc loco de Cassio scribunt & Acro & Porphyrio haud scio quā probem. Ego propemodum ad
ducatur ut credam de eo Cassio Horatium loqui, de quo
Satyra ultima libri prioris Sermonum, Vbi Poëta Her-
truscum uocat, quod hi duo Parmensem exponunt.

EPISTOLA V.

¶ Vina bibes iterum Tauro diffusa.
De T. Statilio Tauro hoc intelligo, qui Cos. primum
fuit Anno ab urbe cond. 728. cum Cesare Augusto s.
Caterum iterum Consulem, alicubi subrogatum puto.
Nam in catalogo non refertur.

EPISTOLA VI.

¶ Eget æris Cappadocum rex.
Philippus Beroaldus multis uerbis ostendere cona-
tur, per Cappadocum regem non intelligendum Cappa-
docie regem, sed pro eo qui maximam habeat familiam
seruorum. Et sæpe apud luculentos scriptores, atq;
adeo apud hunc Poëtam Regem pro diuite usurpauit.
Hæc ille. que si ita habent, quomodo intelligemus diui-
tem, qui eget æris? mancipijs, inquis, diues erat, non pe-
cunia? atqui hoc non uidetur uerisimile: magis autem
credibile est Regem Cappadocum populo abundasse,
non etiam pecunia, quod etiamnum nostra ætate pluri-
bus

bus regibus accidit. Ideoq; in Cappadocum regem Poë
tæ scomma potius crediderim, quod ea tempestate Ro-
ma bene licebat.

¶ - & cogat trans pondera dextrā Porrigere.
Pondera (inquit Acro) lapides qui porriguntur per
uias, uel qui per latera expositi altiores sunt, & est sen-
sus, qui manum porrigant transituro. Hæc ille. Sed uer-
ba sunt obscura. Landinus exponit, trans pondera, id
est, trans turbā quæ se obijcit, quæ pondus affert trans-
missæ dextræ. Sed neq; hæc uerba intelligo. Vterque scæ-
næ ad hoc tendit ut nomenclator ille conductus sit, qui
uiam domino faciat per turbam. Badius cum præceden-
tia exposuisset de suffragijs extorquendis, cum ad pon-
dera deuentum est, trans pondera exponit, id est, trans
molem dense turbæ, aut trans pondera lapidum in uia
iacentium. Itaq; nec ipse mihi uisus est intellexisse. In-
eptissimum autem est quod annotator noster exponit,
& cogat, inquit, dextram scilicet clientum uel subdito-
rum transporrigere pondera, id est, grauiamunera ac
dona. Sed ut tandem desinam, hoc loco leuum non se-
uum legendum est, ut seruum nomenclatorem intelliga-
mus, qui domini leuum fodiat latus & cogat dominum
transcuntibus porrigere manum, etiam trans pondera,
quæ aliquando in uia transcuntentes separant: dicens hæc
uerba: hic multum in Fabia gente ualet, ille Velina er-
go manus ei præbenda. Hæc ex D. Erasmo, ut pleraq;
alia.

EPISTOLA X.

¶ Et male perumpet furtim fastigia uirginitatis.
 Badius mala legit, exponitq; uiolenti. Sed idem ue-
 stigia, non fastigia habet. In codice item Landini uesti-
 gia inuenio, at sensu nō minus obscuro. Alij tō male ad-
 uertrix referunt, ut, male uertrix pro pertinaciter uir-
 ginitatis dicitur intelligamus: & fastigia, ad fastigia legitur,
 ut sit sensus, quantum uis recuruemus arborem (nam in-
 de est sumpta metaphora) ipsam tamen contra quam
 uolumus, ad fastigia peruenire.

EPISTOLA XII.

¶ Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
 Varie hoc & distinguitur, & intelligitur: quidam
 post bonis, quidam ante distingunt. Sed certe omnis am-
 biguitas est in duabus his uocibus, annona & bonis.
 Nam annona amicorum intelligi potest, uel quem admo-
 dum Plautus in Trinummo ait: Neq; quicquam hic uile
 nunc est, nisi mores mali: uel pro prouentu amicis pro-
 ponendo. Ita bonis ambiguum, uel uiris, uel sumptibus:
 ac ex his ut minimū quatuor sensus elicere non erit diffi-
 cile ingenioso lectori. Et habet hic Poeta quaedam talia,
 ut antea sepe admonuimus, ubi grammatici rixentur.

EPISTOLA XV.

Si ulla alia inter Horatij epistolas intellectu diffi-
 cilis est, certe hæc una est: & haud scio quam bene ab
 expositoribus percepta: nam male expositam, non est
 sub. um. Hyperbaton ab initio eius ad finem admonent:
 sed

sed hoc quoq; admonuisse oportuit, quoties in medio repetendum. Poëta cum prius uel Cumas uel Baias lauatum iret, ut ad loca consuetæ & nota omnibus, nunc Medici Musæ usus consilio, mutare uult locum, & uel Velie, uel Salerni lauare. Vallam igitur rogat, ut eorum locorum peritum, de cœli qualitate Velie & Salerni. Causam autem cur quærat adnectit: Quia mutandus locus est, & equus præteragendus diuersoria nota. Hoc etiam scire cupit, utro in loco maior rerum copia, ac salubrior: quod Porphyrio de Baijs ac Cumis intellexit, quasi Poëta eò ire cupiat: Ego uero de Velia ac Salerno eum loqui intelligo, quod sequentia omnia planè ostendunt: Tractus uter plures lepores: & ultra magis pisces.

EPISTOLA XVI.

Hæc epistola uidetur uelut appendix præcedentis. Nam penultimus uersus apostrophæ habet ad Vallam. Proscindit autem satyricæ Menium, quem eundem esse Porphyrio credidit, de quo satyra tertia, libri primi Sermonum: Menius absentem Nouum dum carperet: Cui ego planè subscribo, ut in primam Satyram eiusdè libri annotauimus.

¶ Hic ubi nequitie fautoribus, & timidis nil.

Quidam timidis mutauerat in tumidis, quod nõ quærat: Nam erant olim Parasiti quidam etiã Sycophantæ. Describit autem Menium uoracem, sed aliud atq; aliud sentientem, ut uel abiectis ac uilibus cibus uel splendido

353 IN II. EPIST. HORAT.
 ribus utebatur. Illud etiam Aldinus codex mutauit, si
 qui comedunt bona, in bene: Cum Menius dicat se non
 mirari, si qui comedendo absument bona. Atq; ita etiam
 legit D. Erasmus, & Badius, quanquam Badius duode-
 cimo huius epistolae uersu Bestius legit pro Menius, non
 recte ut puto.

EPISTOLA XVII.

¶ Augusti laudes agnoscere possis.
 Hæc uerba si enuntiatue legantur, hoc sensu dicuntur
 ut non dubitet poeta cantatissima carmina etiam
 Quintum de Augusto, non de se dicta intelligere. Si au-
 tem interrogatiue, ut legit Porphyrio, agnoscere pro
 sibi adscribere sumptum uidetur. Et ad hæc quidem uer-
 ba retulit poeta quæ tertio deinde ponit uersu. Respon-
 desne tuo dic fodes nomine: quasi diceret ad Augusti
 laudes files & bene, hic fortassis non files, quanquam
 uane item: qui enim tibi hodie laudem illam tribuit, cras
 æmere potest.

EPISTOLA XVIII.

¶ Ferentinum ire iubebo.
 Liius libro primo aquæ Ferentinæ meminit, libro
 secundo capitis ferentini. At libro septimo Ferentinum
 Hernicorum oppidum facit, quod captum à Romanis
 paul ante singulare T. Manlij Torquati cum Gallo
 certamen scribit, Plinius libro 3, cap. 5. Ferentinum in
 ter Hetruriae oppida prope Fesulas ponit: paulo post
 Ferentinates ex agro salerno numerat, Strabo lib. 5. Fe-
 rentinum

rentium in uia Latina posuit. Quod si uerum est, haud dubie de Hernicorum oppido loquitur hic poeta. Badius Thuscum Ferētinum in uia Latina ponit. Sed errat.

EPISTOLA XIX.

¶ Brūduſiū Numici melius uia ducit an Appi. Contentionis de Lana caprina duo uidentur exempla à Poeta posita. Alterum de gladiatorum præstantia, alterum de meliore itinere uel Numicia uel Appia uia. Strabo libro 5. tres numerat uias Appiam, Latinam, ac Valeriam, quarum Valeria in Marsos ducit. Relinquitur igitur ut per Numiciam uiam intelligamus Latinam etiam si non liqueat cur ita dicatur. Nam à Numico siue Numicio fluuio, mi syllaba longa est, quæ hic corripitur præter consuetudinem & huius & aliorum Poetarum. Quanquam exempla Poetæ eiusmodi sunt, ut facile etiam circa ipsa grammaticis de lana caprina contentio incidere possit, quale est de Docilis & Numico, altero propriūmne sit an adiectiuum: altero, corruptūmne & licentia usurpatum.

EPISTOLA XX.

Longa est Acronis nostri ab initio huius epistolæ præfatio. In qua inter cætera hæc ait, trahens occasionem ipse Cratinus ex Homero & Ennio: Quasi uero Cratinus, quem Græcum fuisse opinor, Ennium legerit. Paulò post Catonem Viicensem ait Cos. Romanorum intonsa barba & capillis mansisse, ut terribilior appareret hostibus. Vtrunq; demiror ubi Acro legerit, &

Cos. fuisse, & ea de causa barbam nutriisse.

¶ Decipit exemplar uitij imitabile.

Manifeste amphibolon protulit. intelligitur tamen. Illud autem quod statim sequitur, lectione uariatum inuenio. Nam pro quod si, alij legunt, quid si, & carmen totum sequens interrogatiue, quod tamen enuntiatue quoque legi poterat. Item post aliquot uersus: Hunc ego non alio dictum prius ore Latinis. Porphyrius commentarius de Archilocho exponit, sed corruptum arbitror. Badius recte de Alceo exposuit.

EPISTOLA VLTIMA.

¶ Aut fugies Vticam, aut uinctus mitteris Ilerdam.

Ac per hoc (inquit Porphyrio) bellorum ciuilium causa adhuc illic Romanum exercitum detineri significat. Hec ille: Quæ quàm uera sint non uideo. Nam non uennio ante, finis bello ciuili impositus erat ab Augusto, nisi ob timorem rursus nascentis belli illic detinebantur, quod uidetur uerisimile.

¶ Me quater undenos sciat impleuisse decembres.

Hi Coss. fuerunt anno ab Vrbe Condita 733. de quibus si subtraxeris annos 689. quando L. Manlius Torquatus cum L. Aurelio Cotta Cos. fuit, & quando natus est Horatius, ut libro 3. Carminum ipse Cecinit Poeta: O nata mecum consule Manlio, relinquuntur anni 44^æ etas Horatij.

FINIS ANNOT. IN I. EPIST.

IN Q. HORATII

EPISTOLARVM LIB. II. HEN.

GLAR. ANNOT.

EPISTOLA AD AVGVSTVM.

¶ Scriptores trutina.

Ineadem etate (inquit Acro) quia Græci Poetæ antiquiores sunt quàm Latini Quæ uerba sensum non explicant, Melius Porphyrio, eadem trutina exponit, eodem examine. Et ad illud: Venimus ad summum fortunæ: ita idem Porphyrio ait: Non habet, inquit, quod nobis amplius fortuna iam præstet, ergo ex perfecti Poetæ sumus: sed hoc intelligi, quàm dici à se maluit. Hæc ille. Alijs Poetæ per ironiam loqui uidetur. Sed ex Porphyriõne hoc eum dicere puto: Si alijs in artibus uincimus Græcos, postquam uenimus ad summum fortunæ. uidetur hoc etiam de Poëtis, aut de Poëmatis: sed populi Romani iudicium in hoc falsum est.

¶ - memini quæ plagosum mihi paruo. Orbilium.

Hic Seruius apud Acronem, apud Porphyriõnem Scæuus dicitur: Sed poterat hoc errore librariorum accidisse. Badius autem in commentario suo, q; coniunctionem male legit pro quæ relatiuo, cum tamen alioqui Horatij carmen recte excudisset.

¶ Quatuor aut plures aula a premuntur in horat.
 Hæc uerba prioribus annectit Acro, & postea cum
 secuti Landinus ac Badius. Ad tres uel ad quatuor horas
 (inquit Acro) populus intentus erat, dum Poeta recitât
 carmina in scena: post uero uulgaris populus, qui pos-
 tius delectabatur ludis quàm carminibus, exorabat ma-
 gistros bestiarum, ut adducerent in theatrum, aut ur-
 sum, aut leonem. Hæc ille: Cum Poeta hoc dicere uelit:
 Dum populo bellorum simulachrum, aut pompa trium-
 phalis ostenditur, quatuor horis non fatigari: at si co-
 mœdiam, longe citius.

¶ Accersas & egere uetes.

Quod de accerso ac eius deriuatione ait Acro,
 etiam alij tradunt: de arcesso autem Priscianum allegat,
 ut mihi non sit dubium longo post Porphyrionem tem-
 pore uixisse Acronem, quanquam certum tempus scire
 non possumus.

¶ Incultis qui uersibus & male natis
 Porphyrio, si codex nō fallit, supplet pro, ut sit pro
 incultis uersibus: cum sit datiu casus. Dicimus enim, tibi
 refero acceptum. Philippæos autem intelligit numisma-
 trium ducatorum hodie.

¶ Bœorum crasso iurares aëre natum.
 Crasso aëre legendum existimo, nō in crasso: Et Bœo-
 rum accusatiuus est, non genitiuus pluralis. Alexandri
 iudicium de pictore ac sculptore probat Poeta: de Che-
 rilo non item. Quod si (inquit) Alexander ad eum mo-
 dum

dum praecepisset de Cherilo, ut nemo alius praeter Cherilum ipsum describeret, merito iurares Alexandrum natum Bæotum crasso acre: Sapiens ille annotator, de quo nunc toties longum hic commentus est commentū, in quo si uspiam alibi, certe hoc loco ostendit se gloriosulum ac nullius iudicij. Putat enim Bæotios nequaquam stupidos ac hebetes dictos: & illud, crassum acrem, de quibusdam Bæotijs, non omnibus dici posse. Quasi qui dicat Bæoticum ingenium pro stupido, is omnes Bæotios stupidos uocauerit. Sed mirum hic Bæotius timuit: cum Βοιωτικός vōs etiam in prouerbium uenerit. Et Plutarchus ipse Bæotius, quiduis potius quam stupidus, hoc referat: & Pindarus in Olympicis Bæotica suis meminert pro homine stolido. Idē annotator negat Bæotos dici, sed Bæotios, cum Homerus ubiq; Βοιωτός uocet, quos alij Βοιωτίς. Nec simile est, quod ille de Brutijs ac Heluetijs adducit exemplum: nemo enim hos Brutos uel Heluetos uocat. Ineptissimum autem est de Boetho quodam Poeta intelligi, de quo Strabo libro decimoquarto differit, cum Βοιός prima syllaba sit correpta. Sed multis argumentis colligo hunc nescisse Græce, qui tamen in hunc Poetam censuram adeo acre instituit, ut multos Aristarchos uicerit.

¶ Nerubeam pingui donatus munere.

Cum dicit, pingui, ridet. Ego, inquit, nolim decorari turpibus uersibus, ne pingui, id est, stolidè composito munere donatus rubeam, & cum meo scriptore, hoc

est, laudatore deferar in uicum uendentem thus, &
 multo porrò minus tu o Auguste id uoles.

EPISTOLA AD FLORVM.

¶ Argilla quiduis imitabitur uida.

Imitabatur (inquit Acro) quidam imitabitur legit,
 deest à puero alienum, melius ergo legimus imitaberis,
 & quæ sequuntur. Si Acro hæc, quæ hic adeo confusa
 narrantur, ita scripsit, non uideo quid de eo dicere de-
 beam: sed temporum iniuria corrupta uideri poterant,
 si non ubiq; sibi similis uideretur. imitabitur hic legen-
 dum, non imitabatur, non imitaberis. Quod carmen
 ipsum ac sensus satis indicant.

¶ Post hoc uehemens lupus & sibi.

Lupus sibi (idem inquit) quia perdere poterat per
 negligentiam. Hæc ille. Porphyriionis autem uerba mi-
 tilla sunt, at ego puto sibi non ad lupus iungendum, sed
 ad iratus. Item ad illud: Luculli miles: Porphyrio ait, Va-
 lerianus Seruilianus exercitus: sed ea uerba etiam corru-
 pta sunt. Nō enim de toto loquitur exercitu, sed de uno
 quopiam milite. Neq; enim in singulos uiginti millia HS.
 erogare Lucullus potuisset quantumuis diues. Acro ex
 Porphyriionis uerbis deceptus idem credidit. Porphy-
 rio haud dubie proprium militis posuit, qui Tribunus
 exercitus aut aliud quid fuit, de quo Poëta paulo post di-
 cturus est: quantumuis rusticus ibit: quanquam eo in lo-
 co

eo amphibolon est, utrum catus quantumuis rusticus, inquit, an quantumuis rusticus ibit.

¶ Præterim scriptor.

Aut ironia est, aut amara interrogatio, q. d. ego neutiquam præterim. Exemplum autem Argiui ab aduersario ita adducitur, ut Pyrrhi à Trasone apud Terentium, solent enim stolidi homines ignauia suæ exempla prætere.

¶ Tamen uteris monitoribus hîsdem.

Ego interrogatiue legerem, si quidem uteris futurû est, non præsens.

¶ Cur alter fratrum.

Duo hic commentarij sub Porphyriionis nomine leguntur, Sed hoc sepius nunc factum.

¶ Naturæ Deus humanæ mortalis.

Badius exponit, Genius existens deus naturæ mortalis .s. humane, mutabilis, id est uarius in unumquodq; caput. Hec ille. At ego puto Mortalis in unumquodq; caput construendum, & uultu mutabilis, ut significet genium cum homine interire. Nec hoc mirum apud hunc Poëtam, qui animæ immortalitatem non credidit, nimirum cui fides Christiana nullam fidem fecerat.

¶ Terrores magicos) Magos dicimus quasi magnos, à magnis rebus quas se perficere posse iactant, ut a Porphyrio. Hoc ab impostore aliquo adiectum Porphyrioni. Magus enim Persica est dictio, qua suos ipsi sapientes uocabant, ut nemo ignorat.

ANNO. GLAR. IN HORAT. FINIS.